

dar posibil de transpus în numeroase alte spații culturale, conduce, fără echivoc, spre un sentiment al eliberării de scheme tradiționale, fără a se abandona, totuși ceea ce s-a încercat să se transmită prin tango atunci când el a apărut în peisajul coregrafic internațional.

Trebuie menționată, de asemenea, dimensiunea teatrală a acestui spectacol. Simplitatea acțiunii maschează discret dinamica sufletească presupusă de esența tangoului. Dramatismul tangoului alternează cu dimensiunea comică născută, de exemplu, prin inserarea periodică în spectacol a unor pași cu ecouri de dansuri populare românești (nu trebuie pierdut din vedere efectul pe care această sinteză între stiluri îl are, mai ales dacă suntem atenți la contrastul dintre comicul pașilor și lirismul, uneori chiar tragismul din versurile tangourilor).

Așadar, ne confruntăm cu două lumi, cea a tangoului tradițional și cea a dansului contemporan inspirat de *milonga*, lumi care se află într-o tensiune ritmic dezamorsată de comicul asumat ca mască a unui dramatism de esență, într-o luptă permanent relaționată cu tendința de reconciliere. Remarcabil dansul final al cuplului Monica Petrică-Răzvan Mazilu, moment prin care se realizează, de data aceasta fără masca jocului, transfigurarea menționată.

Pasionalitatea, dualismul feminin-masculin, dramatismul, sunt turnate în forma unui limbaj coregrafic contemporan ce își propune să păstreze nealterat mesajul primordial al tangoului argentinian.

Teatrul Odeon – Un tango mas. Libretul, coregrafia și coloana sonoră: Răzvan Mazilu. Regia, decorul și luminile: Alexandru Dabija. Costumele: Wilhelmina Arz. Cu: balerini Monica Petrică și Răzvan Mazilu, precum și membrii Clubului „Tangotangent” condus de Daniel Mândiță (Amalia Iscu, Anisia Popescu, Cristina Pătru, Monica Șurubariu, Lucian Stan, Gilbert Iscu, Cătălin Văleanu). Data premierei: 12 mai 2006.

Proiect

Anamneza ritmurilor

Pe 19 iunie 2006 a fost lansat, la Centrul Național al Dansului din București, **Proiectul „Sertar“**, prin care se încearcă rememorarea contribuției anumitor personalități artistice la construirea peisajului coregrafic românesc.

Personalitatea aleasă pentru a deschide seria acestei *anamneze* a activității celor care au „mișcat lumea” dansului în România a fost renumita **Esther Magyar Gonda**, fost director al Ansamblului de Balet al Operei Române din București și director al Școlii de Coregrafie, în perioada anilor '60, în debutul întâlnirii fiind prezentat un interviu acordat de doamna Esther la vârsta de 98 de ani. Ne-au prezentat gândurile și amintirile dumnealor despre Esther Magyar Gonda: Miriam Răducanu, Adina Cezar, Anca Mândrescu, Raluca Ianegic, Ion Tugearu și Liana Tugearu (care a oferit auditoriului informații prețioase despre Esther Magyar Gonda și selecțiuni dintr-un interviu care nu a mai apărut la vremea respectivă).

Pe lângă lecțiile de viață pe care le-a oferit Esther Magyar celor care au ascultat interviul, fie ei profesioniști ai dansului sau nu, pe lângă interogațiile care

se nasc în urma intervenției distinșilor „povestași“ prezenți la manifestare, aspecte asupra cărora vom reveni, trebuie menționată importanța pe care o are acest proiect, nu numai pentru lumea dansului din România, dar și pentru configurația mediului cultural autohton. S-au scris biblioteci despre importanța memoriei, fie ea individuală sau colectivă, dar subiectul rămâne inepuizabil. Cea mai utilă definiție a memoriei în acest context este aceea care conectează reamintirea cu autenticitatea individului.

Conștientizarea istoriei individuale este o condiție necesară (e drept nu și suficientă) pentru accesul la rezervorul propriei lumi. A fi acasă în propria identitate presupune o anamneză a traseului personal, corelată cu un demers proiectiv, cu tentativa de a străbate cu rost drumul rămas. Această regulă se aplică fără îndoială și colectivităților de orice factură, cu atât mai mult celor angajate în elaborarea fenomenelor culturale, unde reevaluarea este un imperativ.

Mai mult sau mai puțin metaforic, putem considera acest proiect o *anamneză a ritmurilor*, nu numai pentru că e vorba despre arta dansului, despre o abordare istorică a modului în care a fost înțeles corpul în mișcare în dansul românesc, dar și pentru că sperăm ca acest demers să devină o diagnoză a anumitor *paradigme* (cărora li s-ar putea detecta o anumită *ritmicitate*) care marchează istoria dansului românesc.

Inițiativa Centrului este lăudabilă și pentru că prin acest proiect se anulează orice suspiciune pe care ar fi putut să o aibă cineva despre direcția ce ar dori să o impună echipa care încearcă acum să pună pe picioare arta dansului în România. Dacă au existat voci care au lansat afirmații neîncrezătoare (și folosim un termen blând) cu privire la ceea ce urma să se întâmple la Centru, dacă a existat bănuiala, venind din anumite perimetre ale spațiului coregrafic românesc, cu privire la un presupus monopol al unor tipuri de discurs coregrafic, este limpede acum că orice semn de întrebare a fost îndepărtat, deși, dat fiind modul totalmente lipsit de resentiment în care s-au inițiat activitățile la CND, credem că orice suspiciune era nefondată de la bun început.

Revenind la ceea ce toți cei prezenți pe 19 iunie la CND au avut de învățat de la Doamna Esther Magyar Gonda, prezentă în spirit, prin memoria peliculei, dar mai ales prin urmele puternice lăsate în mentalitatea celor care au cunoscut-o, nu putem totuși să nu remarcăm o notă tristă, dată de imaginea de *terra mitica* a peisajului coregrafic dominat cândva de această minunată artistă, a cărei regulă de viață era clar generată de imperativul lucrului bine făcut, de simplitatea și eficiența unei normalități a cărei rețetă începe cu punctualitatea și continuă cu o permanentă conștientizare a unei datorii față de modul în care străbați drumul pe care ai ales să mergi. Nota tristă constă în nostalgia născută din dificultatea de a găsi acum, la noi, în primul rând la nivelul învățământului coregrafic, efervescența existentă atunci când Esther Magyar Gonda reconfigura ceea ce însemna dans în România.

Poate că atunci când se va înțelege fără echivoc că gestul în dans este un eveniment, așa cum afirma Esther Magyar Gonda, și atunci când toți artiștii vor interioriza interogațiile pe care își propun să le lanseze, când din ce în ce mai mulți spectatori vor avea deschiderea de a primi mesajele în mod autentic, probabil că ne vom simți acasă în propriul prezent. Și nu credem că e prea mult dacă afirmăm că această soluție va veni tot din partea Centrului Național al Dansului din București.